

Tallinna 32. Keskkool

Elise-Helene Raadik ja Alice Gorobets

11.a klass

**2017/2018 SISSETULEVATE YFU VAHETUSÕPILASTE
VAHETUSAASTA TAGASISIDE UURING**

Uurimistöo

Juhendaja: õpetaja Liina Kitt

Tallinn 2018

Oleme uurimistöö koostanud iseseisvalt. Kõik selle kirjutamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjanduslikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

/allkiri/

Koostaja ees- ja perekonnanimi

/allkiri/

Koostaja ees- ja perekonnanimi

Töö vastab Tallinna 32. Keskkooli uurimistöödele esitatud nõuetele ja selle võib esitada retsensendile.

/allkiri/

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. MIS ON VAHETUSAASTA?	7
2. MITTETULUNDUSÜHING YOUTH FOR UNDERSTANDING	8
2.1. YFU tutvustus	8
2.2. YFU maailmas	9
2.3. YFU Eestis	10
3. ÕPILASEST VAHETUSÕPILASEKS	11
3.1. Vahetusaasta struktuur	11
3.2. Protsessi algus	11
3.3. Programmi valimine	12
3.3.1. Eriprogrammid	12
3.3.2. Tavaprogramm	14
3.4. Maksumus	14
3.5. Taotlusprotsess	15
3.6. Valimispäev	15
3.7. Pärast taotluse vastu võtmist	16
3.7.1. Lepinguestlus	16
3.7.2. Rahvusvaheline fail	16
3.7.3. Eelorientatsioon	17
3.7.4. Vahetuspered	17
3.7.5. Kooli valimine	18
3.8. Saabumine Eestisse	18
4. TUGISÜSTEEM	19
4.1. Tugisüsteem koolis	19
4.2. Muu tugi ja tugiisikud	20
5. METOODIKA	21
6. MEIE KOGEMUS VAHETUSÕPILASTEGA	23
7. KÜSITLUSE ANALÜÜS	25
7.1. Uurimistulemused	25
7.2. Järeldus	39
KOKKUVÕTE	42

KASUTATUD KIRJANDUS	45
RESÜMEE	46
<i>SUMMARY</i>	48
LISAD	50
Lisa 1. Ankeetküsitlus	50
Lisa 2. Intervjuu helisalvestis	55

SISSEJUHATUS

Aina enam noori on hakanud huvi tundma välismaailmas toimuva ning seal elamise vastu. Pidevalt otsitakse uusi viise, kuidas kergelt ning soodsalt välismaist kogemust saada. Seetõttu on suurelt populaarsust kogumas ka vahetusõpilasprogrammid. See tähendab, et aina enam noori rändab sisse ka Eestisse, et veeta meie kohalikes koolides tervelt üks õppeaasta, mille vältel tutvuda meie kultuuriga ning õppida meie keelt.

Kuigi vahetusaasta on uudne ning mugav viis tutvuda lihtsasti teiste kultuuridega, võib sellega kaasneda juhtumeid, kus õpilasel tekib raskusi uude koolisüsteemi sissesulandumisega või sõprade leidmisega. Selle tõttu võib langeda õpilase õpimotivatsioon ning koduigatsus võib peale tulla oodatust tunduvalt varem.

Oma uurimistööga soovime välja selgitada, mis tekitab vahetusõpilasel raskusi Eesti kooli sissesulandumisega.

Sellest lähtuvalt on meil neli uurimisküsimust:

1. Kui hästi omandavad õpilased eesti keele?
2. Millisena näevad vahetusõpilased Eesti kooli?
3. Millised on kõige levinumad murekohad?
4. Kuidas luua teisest kultuurist tulevale õpilasele mugavam ning kindlam õpikeskkond, et nad tunneks ennast meie ühiskonnas paremini?

Selleks, et küsimustele vastused saada, viime läbi rahuloluküsitluse. Kuna hetke seisuga on Eestis kõige tuntum vahetusõpilasprogramm Youth For Understanding (edaspidi YFU), siis oleme valinud küsitletavateks just selle programmi õpilased.

Töö ise koosneb kolmest osast: teoreetilisest osast, küsitlusest ja analüüsist. Teoreetilises osas tutvustame mis on YFU ning kuidas käib protsess õpilasest vahetusõpilaskas saamiseni,

kirjutame, kuidas oma küsitluse läbi viisime ning näitame ka tulemusi, hiljem analüüsime vastuseid ning teeme järeldused.

Oma uurimistöö valmimisel sooviksime tänada kõiki, kes selle valmimisele kaasa aitasid, küsitluses osalenuid ning eelkõige oma juhendajat Liina Kitti.

1. MIS ON VAHETUSAASTA?

Vahetusaastal osalevad reeglina 15.-18. aastased õpilased ning see algab augusti keskpaigas. Vahetusaasta algab Aasta Alguse Laagriaga, kus õpetatakse vahetusõpilastele eesti keele algteadmisi ning ühtlasi tutvustavad vabatahtlikud Eesti kultuuri, kombeid jm olulist. On olukordi, kus õpilane tuleb Eestisse ainult semestriks või alustab oma vahetusaastat jaanuaris. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

Vahetusaastal olles õpitakse tavalises gümnaasiumis koos teiste kohalike noortega. Aasta jooksul on õppetöös osalemine kasulik, isegi siis, kui keelt ei osata. Keeleoskust aitab kindlasti omandada asenduspere, kes ühtlasi jälgib, et uus pereliige liiga kauaks võõrkeeles rääkima ei jääks. Kiiremad õpilased suudavad omandada kõnekeele juba oktoobrikuuks, mõni jõuludeks, kuid on juhtumeid, kus õpilane ei pruugigi aasta jooksul keelt selgeks saada. Viimastel aastatel on hakatud vahetusõpilasi saatma koos pisikestega algklasside emakeeletundi, kus on keele omandamine lihtsam. (*Ibid.*)

2. MITTETULUNDUSÜHING YOUTH FOR UNDERSTANDING

2.1. YFU tutvustus

Mittetulundusühing *Youth For Understanding* ehk YFU on rahvusvaheline hariduslik organisatsioon, millel on partnereid enam kui 60. riigis üle kogu maailma. *Youth For Understanding* on maailma üks vanimaid ning hinnatumaid õpilasvahetusprogramme. Alates 1951. aastast on YFU saatnud vahetusaastale üle 250 000 õpilase. Igal aastal osaleb programmis keskmiselt 4500 noort õpilast. (*Youth For Understanding USA* kodulehekül 2016)

YFU edendab kultuuridevahelist mõistmist, elukestvat õpet, globaalset pädevust, vastastikust austust ja sotsiaalset vastutust noorte, perede ja kogukondade põlvkondadevaheliste ümberkujundatud haridusalaste vahetuste kaudu, mida toetavad vabatahtlikud ja professionaalsed töötajad (*Youth For Understanding* rahvusvaheline kodulehekül 2018).

YFU usub, et läbi vahetusõpilasprogrammide on võimalik laiendada noorte kultuurilist teadlikkust ning vastuvõtlikkust teiste rahvaste suhtes, mis viib omakorda edasi ka parema mõistmiseni. YFU omapärane kultuuridevaheline vahetus avab nooruki mõistuse ning südame muutes tema visioonid maailma nägemisest täielikult ning ühtlasi murrab ka stereotüüpe. (*Youth For Understanding USA* kodulehekül 2016)

YFU eesmärk on tagada rahulikum ning jätkusuutlikum maailm. Pärast enam kui 60. aastat tegutsemist on YFU säilinud usaldusväärseks oma ohutuse, kvaliteedi ning pühendunud toetustega. (*Youth For Understanding* rahvusvaheline kodulehekül 2018)

Kuigi maailm on muutunud viimase 60. aasta jooksul, on kõikide vahetuste eesmärk jätkuvalt sama: edendada erinevate inimeste kultuuridevahelist mõistmist. (*Youth For Understanding* Euroopa kodulehekülg 2018)

2.2. YFU maailmas

Youth For Understanding sai alguse 1951. aastal Ameerikas, kui tolleaegne minister John Eberly käis välja idee kutsuda noored sakslased aastaks Ameerikasse, mille vältel käiksid nad kohalikus koolis ning elaksid asendusperedes. Selle idee peale tuli Eberly pärast oma reisi Euroopasse, kus ta kohtus noortega, kes olid sõja tõttu kaotanud igasuguse lootuse ning langenud sügavasse masendusse. Eberly tahtis näidata saksa noortele teistsugust eluviisi Ameerika perekondades, lootes neid piisavalt motiveerida, et nad saaksid ühel päeval naasta tagasi oma kodumaale ning ehitata oma kodumaa uuesti üles toetudes demokraatlikele vaadetele. (*EEE-YFU* kodulehekülg 2018)

1951. aastal saadeti 51 noort sakslast vanuses 15-18 Ameerikasse ning paigutati asendusperedesse. Hiljem see vanusegrupp osutus kõige edukamaks ning motiveeritumaks uue elustiili ja kultuuriga kohanemisel. (*Ibid.*)

1955. aastal tuli punkt Ameerika õpilasi esimesele vahetusaastale Euroopasse. Neile määrati kodud endiste vahetusõpilaste ning nende perekondade abiga. Pärast seda, laienes YFU kiirelt maailma teistesse osadesse ning sellest saigi vabatahtlik organisatsioon nagu ta on seda täna. (*Ibid.*)

Umbes 1950ndate keskel laienes programm Skandinavia viasse, sealt edasi Lääne- ning Kesk-Euroopasse. Hiljem liitusid ja Lõuna- ja Ida-Euroopa. Aasia osales esmakordselt 1958. aastal, kui esimesed õpilased saabusid Ameerikasse Jaapanist. Lõuna-Ameerika ühines YFU organisatsiooniga 1959. aastal. (*Ibid.*)

2.3. YFU Eestis

YFU Eesti sai alguse 1992. aastal, kui kaks eestlast läksid vahetusaastale Taani, et näha elu väljaspool kodumaad. 1993. aastal rajati YFU Eesti ning sellest sai tavapärase vahetusõpilaspilaprogrammi Eesti ning teiste riikide vahel. Esimene vahetusõpilane tuli Eestisse 1995. aastal ning pärast seda on üha enam õpilasi otsustanud oma vahetusaasta Eestimaal veeta. (*Youth For Understanding Eesti kodulehekülg 2017*)

Pärast YFU Eesti rajamist on ta muutunud Eesti parimaiks õpilavahetusorganisatsiooniks ning ta teeb ühtlasi koostööd ka Haridus- ja Teadusministeeriumiga. YFU Eestis on olemas ka tugivõrgustik, mis toetab nii vahetusõpilasi kui ka nende perekondi ning valmistab neid eesootavaks ette. (*Ibid.*)

Aastaks 2017/2018 on Eestisse tulnud 44 noort üle kogu maailma, seal hulgas ka Mehhikost, Taist ning Jaapanist. YFU Eesti rajamise algusest on Eestit külastanud enam kui 500 vahetusõpilast. (*Ibid.*)

3. ÕPILASEST VAHETUSÕPILASEKS

3.1. Vahetusaasta struktuur

Vahetusaasta kestab harilikult augustist juunini. See tähendab, et vahetusõpilased saavad Eestisse harilikult augusti lõpus, mis annab neile, enne uue kooliaasta algust, sisseelamiseks piisavalt aega. Õpilased lahkuvad tavapäraselt mõne nädala jooksul peale kooliaasta lõppu. (*Youth For Understanding Eesti kodulehekülj 2017*)

Vahetusaasta algab üldiselt eelorientatsiooniga, mis on kõikidele vahetusõpilastele kohustuslik. Selle kolme päeva jooksul, mil see toimub, valmistatakse õpilased vahetusaastaks põhjalikult ette. (*Ibid.*)

Vahetusaasta jooksul veedavad õpilased pea terve aasta mõnes teises riigis, et käia seal koos kohalike omavanustega tavalises koolis ning õppida seeläbi tundma vahetusmaa keelt ja kultuuri. Kohaliku elu tundmaõppimiseks elavad kõik YFU vahetusõpilased vahetusperedes. (*Ibid.*)

Tänu vahetusaastale julgevad õpilased võõrastega rohkem suhelda, omandavad uue keele ning avardavad oma silmaringi. Ühtlasi muutuvad vahetusaastalt naasnud õpilased sihikindlamaks ning ettevõtlikumaks. (*Ibid.*)

3.2. Protsessi algus

YFU vahetusõpilaseks kandideerimine algab taotlusdokumentide esitlemisest. Esimese etapina tuleb õpilaselt täita YFU kodulehel olev taotlusankeet, mille järel edastab YFU e-mailile kinnituse. Esmaankeedi laekumisel edastatakse ka lapsevanema(te)le vahetusprogramme tutvustav materjal. (*Youth For Understanding Eesti kodulehekülj 2017*)

Järgmise etapina tuleb õpilasel kirjutada motivatsioonikiri, mis peab andma ülevaate temast endast ning selgitama, miks ta soovib vahetusaastale minna. Kõige olulisem osa kirjast on veenda lugejat, miks just tema on kõige sobilikum kandidaat vahetusõpilaseks. Selgitada tuleb enda ettekujutust vahetusaastast, mida see õpilasele pakub, ning kuidas see teda arendab. (*Ibid.*)

Viimase algatusliku etapina tuleb tasuda taotlusmaks, mis on 10 EURi ning tuleb kanda YFU Eesti MTÜ kontole. (*Ibid.*)

3.3. Programmi valimine

YFU annab tulevastele vahetusõpilastele võimaluse valida eriprogrammide ning tavaprogrammi vahel. Eriprogramme on kokku viis.

3.3.1. Eriprogrammid

Eriprogrammide valikus on teatriprogramm, filmiprogramm, kunstiprogramm, loodusprogramm ja muusikaprogramm. Eriprogrammide eesmärk on sisustada vahetusaasta millegi kasuliku ja põnevaga. Programmis osalemine tähendab, et õpilane paigutatakse ka vastava kallakuga kooli või klassi. Kuna eriprogramm maksab tavaprogrammist rohkem, ei ole selle valimine kohustuslik. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

Loodusprogrammi eesmärgiks on tutvustada vahetusõpilastele meie riigi ilusat ning puutumata loodust. Programm annab võimaluse kogeda loodusega kõrvuti elamist ja ka metsloomadega tutvuda. Selle raames korraldab YFU loodusesse ekskursioone ja matku. Loodusprogrammi matkad toimuvad kord kuus nädalavahetustel ja neid korraldavad YFU

vabatahtlikud. Programmil pole koolide suhtes eelistusi, kuna käiakse ainult väljasõitudel, mis pole kooliga seotud. (*Ibid.*)

Muusikaprogrammi valinud õpilased on enamjaolt need, kes tegelevad ka kodumaal aktiivselt muusikaga. Kõige sagedamini suunatakse õpilased muusikakoolidesse nagu näiteks Tallinna Muusikakeskkool või Tartu Elleri nimeline Muusikakool. On ka juhtumeid, kus õpilane suunatakse kooli, kus ta saab mõni tund nädalas pilli harjutada või osaleda laulukooris. Muusikaprogramm annab võimaluse vahetusõpilasel tegeleda armastatud hobiga ning samal ajal tutvuda Eesti muusikatraditsioonidega. (*Ibid.*)

Kunstiprogrammi valinud õpilased huvituvad kunstist. Need noored käivad, kas kunstikoolides või kunstiringides. Tänu kunstiprogrammile saab õppida Eesti kunsti ajalugu, teha praktilisi töid: näiteks maalimine, keraamika, joonistamine ja palju muud. Programmi käigus arenevad ka õpilaste enda kunstioskused. Selle programmi õpilased suunatakse tavaliselt näiteks Tallinna Kunstigümnaasiumisse või Pelgulinna Gümnaasiumisse, mis on mõlemad kunsti kallakuga koolid. (*Ibid.*)

Filmiprogrammi kaudu saavad end proovile panna kõik filmikunsti armastajad. Selle programmi õpilased suunatakse tavaliselt Tallinna 32. Keskkooli multimeedia klassi või Rakvere Realgümnaasiumisse. Õpilased saavad võimalusel osa ka Justfilmi ja PÖFFi korraldamisest. Samuti käiakse BFMi sündmustel ning kinos. Nii saavad noored tutvuda nii Eesti kui välisriikide loominguga. (*Ibid.*)

Teatriprogrammis on teatrihuvilistel õpilastel võimalus tegeleda näitlemisega nii teatringides kui ka kooliteatrites ning kutseliste teatrite juures. Noored saavad külastada Eestis asuvaid teatreid ja tutvuvad ka meie teatrilooaga. Teatriprogrammi valinud õpilased suunatakse üldiselt Tallinna Ühisgümnaasiumi või Tallinna 32. Keskkooli teatrisuunaga klassidesse. (*Ibid.*)

3.3.2. Tavaprogramm

Teine valik on tulla õppima tavaprogrammi raames. See valik sobib õpilastele, kellel ei õnnestu koguda vahetusaastaks piisavalt raha või nendele, kes ei soovi oma vabast ajast kindla hobiga tegeleda. Samuti on tavaprogrammi valinud õpilasele lihtsam leida vahetusperet ning seetõttu ka kooli, mis jääks ühtlasi ka kodu lähedale. See on suur erinevus tava- ja eriprogrammi vahel. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülj 2017)

3.4. Maksumus

Vahetusaasta maksumus võib osutuda väga kalliks. Keskmiselt jääb summa ligikaudu 5000€ - 10 000€ vahele, olenevalt sihtkohast. Õnneks on YFU Eesti loonud süsteemi, mis tagab sissetulevatele vahetusõpilastele kõige paindlikumad maksetingimused. Tänu sellele ei pea õpilane pärast lepingu sõlmimist maksma osalustasu kogu ulatuses. Igale kliendile koostatakse sobiv maksegraafik, mille alusel jaotub osalustasu summa kuni nelja aasta peale. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülj 2017)

Samuti on kõigil valimispäeva läbinud õpilastel võimalus kandideerida stipendiumivoorudes. Igal aastal toimub 2 stipendiumivooru - kevadel ning sügisel ning selle aja vältel jagatakse välja ligi 15 stipendiumi. (*Ibid.*)

Kolmanda võimalusena saavad õpilased osaleda ka Toetajate Otsimise Koolitusel. Selle vältel jagatakse õpilasele näpunäiteid, kuidas endale toetajaid leida. Igal õpilasel on lubatud leida piiramatut arvu toetajaid ning samamoodi on määramata summa, mida toetajad jagavad. Koolitused toimuvad enamasti septembrist aprillini. Soovitatud on alustada toetajate otsimisega esimesel võimalusel, kuna tegemist on aeganõudva ettevõtmisega. Toetajate otsimiseks ei pea leping olema sõlmitud. (*Ibid.*)

3.5. Taotlusprotsess

Kui õpilane on valinud välja organisatsiooni ja programmi, kus osaleda, saab ta alustada taotlemisprotsessiga, see tähendab vahetusõpilaseks kandideerimisega. Vahetusaastale on vaja kandideerida, sest tahtjaid võib korraga olla väga palju ning päris igähte vahetusaastale ei lasta. Ühelt poolt ei võeta kõiki, sest igäüks ei pruugi lihtsalt sobida. Osad noored ei suuda nii kaua kodust eemal olla või nad pole varem mitte kunagi reisinud. Sellistes olukordades on alati risk, et see õpilane ei pruugi just kõige paremini sobida vahetusaastale ning seega ei pruugi nad valituks osutada. Vahetusõpilaste sobivust hindavad YFU töötajad . (Tammaru 2018)

Tavaliselt on õpilastel juba enne taotlemisprotsessi algust ettekujutus, kuhu riiki nad sooviks vahetusaastale minna, kuid lõplik sihtriik selgub alati hiljem. Eelnevalt on vaja hinnata õpilase sobivust programmi ning alati ei pruugi saada ka just sinna algselt soovitud riiki. YFU nõustajad teevad vajadusel ka ise ettepanekuid, kuhu riiki õpilane võiks sobida. (*Ibid.*)

Kandideerimine algab vajalike taotlusdokumentide esitamisega. Kõigepealt on vaja täita taotlusankeet, kus õpilane saab ära märkida oma eelistatumad riigid ning soovitud programmi. Tihtipeale juhtub nii, et õpilane avaldab alguses soovi minna näiteks Saksamaale, kuid lõpuks otsustab hoopis ümber, näiteks Argentiina kasuks. Seetõttu ei panda riiki kohe paika. Seejärel tuleb saata motivatsioonikiri ning ka ülevaade oma praegustest hinnetest. Samuti on vaja lisada taotlusmaksu kinnitus. Taotlusmaks on 10€ ning see tuleb tasuda kõigil, kes soovivad kandideerida vahetusõpilasteks YFU. (*Ibid.*)

3.6. Valimispäev

Pärast taotlusmaterjalide esitamist saadetakse kandideerijale kutse valimispäevale. Valimispäev on üritus, mille käigus hinnatakse kandidaadi küpsust vahetusaastaks. Neid

päevi korraldavad ja viivad läbi endised vahetusõpilased, YFU vabatahtlikud, kes on oma kogemuse vahetusaastal olemisest juba saanud ning samuti läbinud ka vastava koolituse. Selle päeva jooksul jälgitakse seda, kuidas inimene suhtleb ja oskab argumenteerida. Vaadatakse potsentsiaalse vahetusõpilase isikupära ja ainulaadsust. Valimispäev on uute vahetusõpilaste jaoks üks kõige olulisemaid etappe, sest seal vaadatakse realselt, kas see isik kõikide oma omaduste ja kogemustega sobib vahetusaastale. Valimispäev koosneb grupitöödest ja individuaalsest intervjuust ning kestab keskeltläbi 4 tundi. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

3.7. Pärast taotluse vastu võtmist

3.7.1. Lepinguvestlus

Pärast Valimispäeva edukat läbimist kutsutakse õpilane lepinguvestlusele, kuhu peab tulema ka vähemalt üks lapsevanem. Lepinguvestlus annab võimaluse uurida detailsemalt erinevate riikide programmide tingimuste ja ülesehituse kohta ning ka lepingu ja rahastamisvõimaluste kohta. Vestlusel ei pea lepingut ilmtingimata kohe sõlmima. YFU annab võimaluse minna koju ning vestlusel kuuldut pereringis arutada. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

3.7.2. Rahvusvaheline fail

Peale lepingu sõlmimist tuleb õpilasel täita põhjalik fail, mis sisaldab igakülgset informatsiooni õpilase kohta ehk rahvusvahelist faili. Faili alusel otsitakse vastuvõtvast riigis õpilasele tulevane vahetuspere ning koolimaja. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

3.7.3. Eelorientatsioon

Enne vahetusaastale minekut toimub eelorientatsioon (ELO), mis tavaliselt toimub juuni kuus. ELO on kolmepäevane ning selles osalemine on kõikidele vahetusõpilastele kohustuslik. Selle eesmärk on valmistada õpilased vahetusaastaks põhjalikult ette. ELO raames toimub ka lapsevanematele mõeldud infotund. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

Selle kolme päeva jooksul räägivad endised vahetusõpilased oma endi kogemustest, jagavad soovitusi ning näpunäiteid võõras riigis toime tulemiseks. Ühtlasi viiakse läbi erinevaid mänge ning tutvutakse lennukaaslaste ehk teiste vahetusõpilastega. (*Ibid.*)

3.7.4. Vahetuspered

Vahetusõpilane suunatakse aastaks vahetusperre. Vahetuspereks olemine on vabatahtlik. Eestis peab vahetusõpilase tulevases kodus kõneldav keel olema eesti keel. Pere peab andma õpilasele oma voodi, kapi ning laua. See-eest oma toa andmine ei ole kohustuslik. (*Youth For Understanding* Eesti kodulehekülg 2017)

Enamjaolt võetakse vahetusperedeks need pered, kus on ka lapsed. Ühtlasi oodatakse väga ka peresid, kelle lapsed on juba varasemalt vahetusaastal käinud või kelle laps on just vahetusaastale minemas. See teeb ka pere jaoks lapsest eemal olemise lihtsamaks. (*Ibid.*)

Et näha kas tulevane vahetuspere on ikka sobilik, võetakse ankeedi täitnud perega ühendust ning tehakse kodukülastus. Kui kõik klappib, saab pere ise endale tulevase õpilase valida, mille järel sõlmitakse koostööleping perekonna ja YFU Eesti vahel. Suve lõpus korraldatakse peredele ka 1.-päevane koolitus. (*Ibid.*)

3.7.5. Kooli valimine

Üldjuhul vahetusõpilane endale kooli ise valida ei saa. Süsteemi järgi valib selle õpilase vahetuspere ise, mille tõttu suunatakse ta ka kooli, mis jääb tulevasele kodule võimalikult lähedale. See tähendab, et õpilane võib veeta oma aasta ükskõik millises Eesti piirkonnas. (*Youth For Understanding Eesti kodulehekülg 2017*)

Samuti mõjutab kooli valikut eriprogramm. Seda valides on suur tõenäosus, et õpilane pääseb elama kas Tallinnasse või Tartusse. Näiteks, kui õpilane on valinud omale muusikaprogrammi, siis on talle muusikakoolis kindel koht tagatud. See aga raskendab YFU jaoks pere leidmist, kuna valitud kooli tõttu peab ta elama sellele võimalikult lähedal. (*Ibid.*)

3.8. Saabumine Eestisse

Õpilane saabub Eestisse enne kooliaasta algust (tavaliselt juulis või augustis), mis annab talle piisavalt aega oma uue kooli ning kodukohaga tutvumiseks. Ühtlasi toimub siin ka teine eelorientatsioon, mis aitab õpilasel sisse sulanduda ning võimaldab teiste sissetulnud vahetusõpilastega tutvuda. (Läheme koju - *We're going home 2014*)

Nagu mainitud, toimub esimese asjana Eestisse saabudes koheselt teine ELO, kus õpilased tutvuvad teiste vahetusõpilaste ning oma tulevaste tugiisikutega. Õpilane veedab jällegi kolm päeva teiste õpilaste seltsis mänges. Laagri lõpus kohtuvad nad oma asendusperega ning suunduvad oma uude koju. (*Ibid.*)

Samuti külastab õpilane (koos YFU poolt määratud tugiisikuga) enne kooliaasta algust ka oma uut koolimaja, et 1. septembril oleks tal võimalikult lihtne ning mugav. Kooliaasta alguses suundub vahetusõpilane kooli täpselt nagu iga teinegi õpilane. Tema uus ning põnev vahetusaasta võib ametlikult alata! (*Ibid.*)

4. TUGISÜSTEEM

4.1. Tugisüsteem koolis

Vahetusõpilase saabumisel Eestisse, juhul, kui selleks ajaks on juba kindlalt teada, kuhu kooli ta õppima suundub, käivad YFU töötajad koos vahetusõpilasega seda kooli külastamas. Seda tehakse selleks, et vahetusõpilane saaks koolimajaga tutvuda juba enne õppeaasta algust ning seal toimub esimene kontakt kooli ning uue õpilase vahel. (Tammaru 2018)

YFU annab koolidele nõuandeid, kuidas tagada kõige paremini vahetusõpilase kiire sissesulandumine uude koolisüsteemi ning kuidas õpetada talle kõige tõhusamalt eesti keelt. Samas ei ole koolid kohustatud neid soovitusi järgima. Osad koolid on enda jaoks ise välja töötanud vahetusõpilaste abistamiseks programmid, eriti just keeleõppe poole pealt. Selle asemel, et saata värsked uued õpilased kohe esimese asjana keerulistesse ainetundidesse, näiteks keemia ja füüsika, kus on õpilastel raske ka ilma keelebarjäärita, saadetakse vahetusõpilased hoopis algklassidega koos eesti keele tundidesse. See on väga hea ja tõhus koht eesti keele õppimiseks, sest nii saab vahetusõpilane alustada keeleõpet kõige algelisemal tasemel. Seejärel saadetakse õpilane umbes jaanuari paiku juba tavatundidesse, kus ta saab oma eesti keele oskused proovile panna. Harilikult oskab enamik vahetusõpilasi juba enne kevadet eesti keeles päris hästi suhelda, just tänu nende tugisüsteemidele, mida koolid on endale ise loonud, vastavalt enda vahetusõpilaste vajadustest lähtudes. (*Ibid.*)

YFU jälgib ka ise, kuidas õpilastel koolides läheb. Igas koolis on YFU'1 kindel kontaktisik, kes annab paar korda aastas YFU'le tagasisidet vahetusõpilaste õppe edukuse kohta. Üldiselt annab tagasisidet õpilase klassijuhataja. Juhul, kui esineb murekohti, pakub YFU välja toimivaid praktikaid, et aidata vahetusõpilase kooliprobleeme lahendada. Seega saab öelda, et vahetusõpilaste heaolu ja hakkama saamist koolis kontrollitakse. (*Ibid.*)

4.2. Muu tugi ja tugiisikud

Igal õpilasel, kes tuleb läbi YFU Eestisse vahetusaastale, on oma tugiisik. Tugiisik on see inimene, kelle poole saab õpilane pöörduda ükskõik, mis mure, probleemi, rõõmu või küsimusega, mis tal parasjagu on. Viimaste aastate jooksul on YFU taganud igale noorele kaks tugiisikut, ühe noorema ja ühe veidi vanema inimese. See tagab, et vahetusõpilasel on alati kellegagi rääkida, Õpilasel on alati valik, kellega ta oma muret jagada tahab. Vanemaks tugiisikuks võivad tihti olla lapsevanemad, kes on ka vastavalt koolitatud. Teiseks tugiisikuks on tavaliselt YFU vabatahtlikud noored, kes on ise vahetusaastal käinud, mis tähendab, et nad mõistavad hästi, milliste probleemidega võib vahetusõpilane vahetusaastal kokku puutuda ning kuidas neid lahendada. Vahetusaastal on omad kindlad mõõnaperioodid, kus tuleb esile tugev koduigatsus. See on tavaliselt jõulupühade ajal ning jaanuaris, kui pool aastat on läbi, kuid sama palju on veel ees. Seda ise kogenud vabatahtlik oskab selliste probleemidega kõige paremini aidata. (Tammaru 2018)

5. METOODIKA

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks on uurida, milline on 2017/2018 aasta YFU vahetusõpilaste kogemus Eesti kooli ja siinse tugisüsteemiga.

Selleks, et saada lähemalt teada, mis on YFU ning kuidas kogu süsteem toimib, külastasime YFU Eesti peakontorit ning intervjuueerisime arendustegevuse projektijuhti Kreete Tammaru. Intervjuult saadud informatsiooni ning internetiallikate abiga kirjutasime teoreetilise osa.

Samuti kasutasime kirjutamisel ka enda isiklikku kogemust vahetusõpilastega. Eelmisel aastal õppis meie klassis neiu Saksamaalt ning saime läbi temaga suhtlemise teadmisi vahetusaastast ja erinevatest vahetusprogrammidest.

Järgmisena viisime internetikeskkonnas *Google Forms* läbi küsitluse, mille sihtgrupiks olid *Youth For Understanding* programmis aastal 2017/2018 osalenud vahetusõpilased. Õpilaste vanus jäi 15-18-eluaasta vahele. Küsitluse eesmärk oli uurida, milline oli õpilaste vahetusaasta kogemus Eestis viimase aasta jooksul. Ühtlasi uurisime nende läbisaamist õpetajate ja kaasõpilastega ning soovisime teada, kuidas on neil edenenud võõrkeeles õppimine ja kui paljud on eesti keele aasta lõpuks selgeks saanud. Küsitlus koosnes neljateistkümnest küsimusest, millest kuus olid valikvastustega ning kaheksa avatud küsimused. a. Uurimuses kasutatud küsimustikuga saab tutvuda töö lisas.

Küsimustiku täitmine oli õpilastele anonüümne ning see edastati neile e-posti teel. Küsimustikule sai vastata ajavahemikul 26.04.2018-03.05.2018. Küsitlusele vastas kokku 18 inimest, kellest 72,2% ehk 13 olid tütarlapsed ning 22,2% ehk 5 olid noormehed. 5,6% ehk üks inimene eelistas oma sugu mitte avaldada.

Kolmandaks põhipunktiks oli küsimuste analüüsimine ning hiljem jäeldamine. Et küsimustele laekunud vastuseid oleks lihtsam mõista, lisasime juurde ka *Google'i* arvutustabelis loodud graafikuid.

6. MEIE KOGEMUS VAHETUSÕPILASTE GA

Möödunud 2016/2017 õppeaastal õppis meie klassis vahetusõpilane Nora, kes tuli meile väiksest Saksamaa linnast nimega Wuppertal. Vahetusaastale tuli ta läbi *Rotary* programmi, mis on samuti üks tuntumaid vahetusprogramme peale *Youth For Understanding*-u.

Nora vahetusaasta algas tema jaoks väga lootusrikkalt. Ta oli väga elevel eesti keele õppimise pärast ning otsis pidevalt võimalusi, et saada tuttavaks meie kultuuriga. Aasta algul tegi ta kõikides tundides innukalt kaasa, kus talle selleks võimalus anti, kuid tegelikult neid tunde oli vähe. Vähesed õpetajad selgitasid talle inglise keeles, mida ta tegema peaks. Ainuke tund, kus ta palju sai kaasa teha ja eesti keelt harjutada ja õppida oli saksa keele tund, sest samal ajal kui meie tõlkisime eesti keelest saksa keelde, sai tema teha vastupidi ja seal tunnis oli ka õpetaja, kes teda väga aitas.

Norale ei määratud kindlat temavanust tugiisikut, mis oli ka põhjuseks, miks ta oli väga üksik. Aasta algul suhtles Noraga vaid üks klassiõde, kes oli ise eelnevalt vahetusaastal käinud ning seega oskas Noraga samastuda ja teda kuidagi aidata, kuid ajaga hakkasid nad aina vähem suhtlema ja Nora jäi väga vaikseks ja üksikuks. Tal ei olnud ühtegi kindlat isikut koolis, kelle poole pöörduda, kui ta abi vajab. Teised klassikaaslased ei suhelnud temaga ning küsimusele, miks nad seda ei tee, vastasid enamik, et selle tõttu, et peavad temaga inglise keeles suhtlema.

Kuna Norale ei antud eriti võimalust eesti keeles suhelda ja oma oskusi näidata, siis keegi ei teadnud, kui hästi ta keelt tegelikult valdab. Osad ütlesid, et nad kardavad, et nende inglise keele oskus ei ole piisavalt hea ja nad ei julge teise ees selle tõttu ka Noraga võõrkeeles suhelda. Teised tõdesid, et Nora oleks pidanud poole aastaga eesti keele ise kuidagi selgeks saama ja nemad ei pea temaga selle tõttu inglise keeles suhtlema.

Klassikaaslased ei olnud enam tema õpingute osas toetavad, sest nende arvates ei olnud tema progress aasta jooksul piisav. Poole aasta pealt oli Noral toimunud täielik motivatsioonilangus. Õpetajad ei tegelenud temaga, keegi ei andnud talle mingeid erilisi ülesandeid ja teda ei kaasatud ka kuidagi tundidesse, tõenäoliselt sest kardeti, et ta ei oska kaasa rääkida ja ei saa tunnitööga hakkama. Kui aasta algul pani Nora kõike tunnis innukalt kirja, siis juba poole aasta pealt oli näha, et ta ei kirjutanud tundides enam midagi üles ja luges ainult oma e-lugerist saksakeelseid raamatuid. Selle peale olid pahased ka klassikaaslased, et Nora tundides ainult passimas käis.

Olles suhelnud Kreete Tammaruga, kellega viisime läbi intervjuu YFU organisatsiooni ja vahetusaasta teemal ja sealt saadud teadmiste põhjal võime tõdeda, et tõenäoliselt oli Noral ka suur koduigatsus, kuid tal ei olnud koolis ühtegi isikut, kes oleks seda märganud ja oleks teda sellega aidanud.

Nora pidi ka kaks korda kolima, seega oli tal kolm erinevat vahetusperet aasta jooksul. Selline süsteem on Rotary programmis ette nähtud. kolm Pidev kolimine perest perre tõi kaasa selle, et Nora ei jõudnud luua püsivaid suhteid uues peres ja tal puudus ka usaldusväärne isik, kes teda aitaks isegi vahetusperes.

Aasta lõpuks ei osanud Nora peaaegu üldse eesti keelt, ta polnud loonud mingeid püsivaid sõprussuhteid ja ei omandanud ka uusi teadmisi.

Nora vahetusaasta on ehtne näide sellest, et vajaliku abi ja tugiisikute ja-süsteemi puudumisel võib vahetusaastast olla minimaalselt kasu ning see võib olla pigem negatiivne kogemus.

Olles ise näinud Nora kogemust kõrvalt, tundus meile põnev uurida mõnda teist õpilasvahetuste programmi ja kuulda teiste noorte kogemustest Eesti koolides.

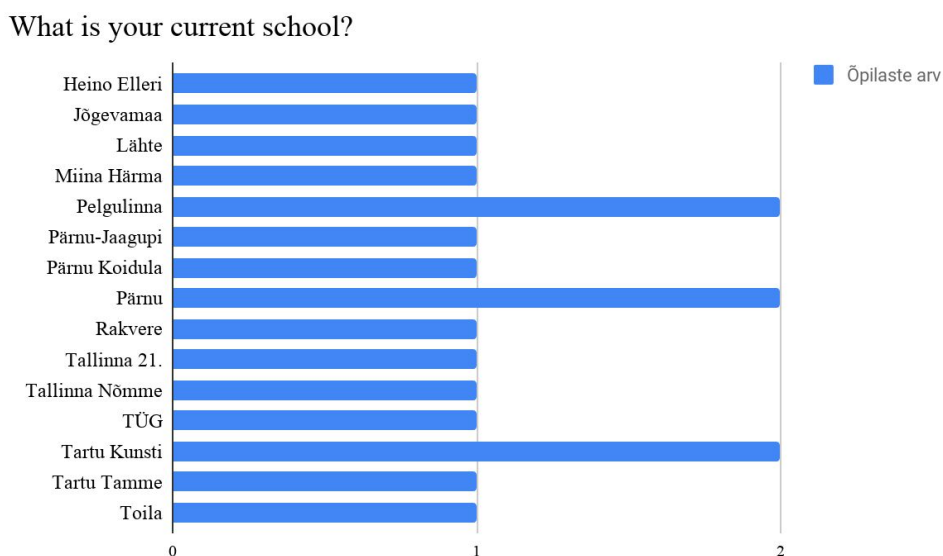
7. KÜSITLUSE ANALÜÜS

Selles peatükis antakse ülevaade 2018 aasta kevadel YFU vahetusõpilaste rahuloluküsitluse tagasisidest. Töö eesmärgiks oli uurida, milline on 2017/2018 aasta YFU vahetusõpilaste koolikogemus Eestis. Küsitlus on olemas ka töö lisas.

2017/2018 õppeaastal tuli Eestisse vahetusaastale 42 noort, kellest 22 on Saksamaalt, neli Mehhikost, kaks Austraaliast, neli Jaapanist, kolm Argentiinast, kaks Šveitsist, üks Tšehhist, üks Itaaliast, kaks Taist ja üks Austriast.

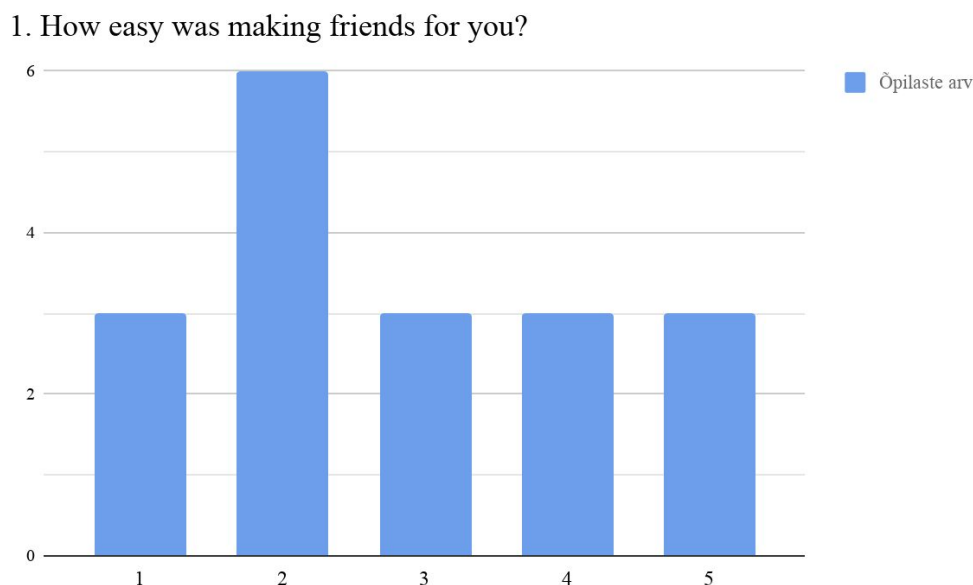
7.1. Uurimistulemused

Veebipõhisele küsimustikule vastas kokku 18 inimest, kellest 72,2% ehk 13 olid tütarlapsed ning 22,2% ehk neli olid noormehed. 5,6% ehk üks inimene eelistas oma sugu mitte avaldada. Küsitluses osalenud õpilasi tuli viieteistkümnest eri koolist üle kogu Eesti. Laekunud vastustest annab koondülevaate joonis 1.

Joonis 1. *Koolid, kus vahetusõpilased õpivad ning nende arv*

Esimeses küsimuse eesmärk oli välja selgitada, kui kerge oli nende jaoks sõprade leidmine möödunud aasta jooksul. Õpilased said vastata lähtudes 5-palli süsteemist. Antud süsteemis tähistab „1” et õpilasel oli sõprade leidmine väga lihtne ning kiire. „5” tähistab aga, et sõprade leidmine oli raske ning aeganõudev. Õpilaste tagasisidest saab ülevaate joonisel 2.

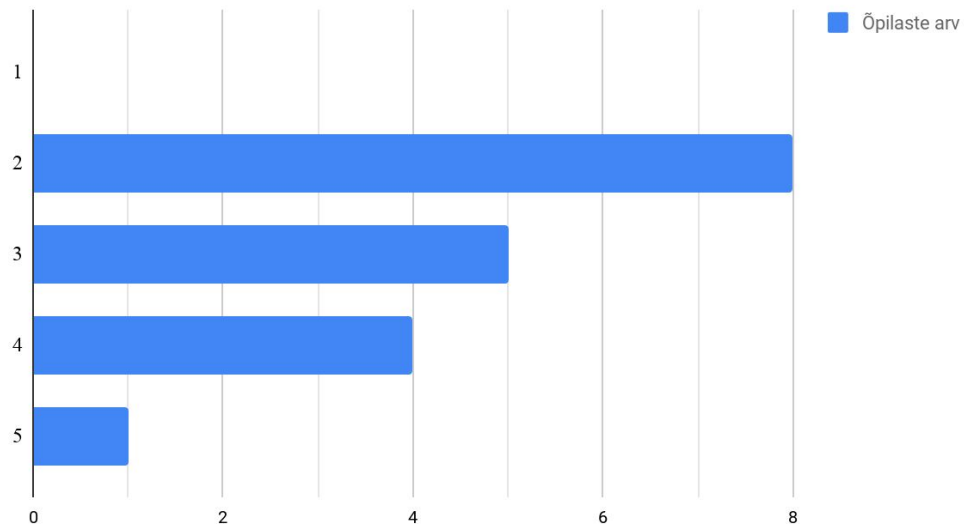
Joonis 2. *Kui kerge oli õpilaste jaoks sõprade leidmine?*

Jooniselt 2 on näha, et 33,3% vastanutest ehk kuus õpilast märkisid pallisüsteemis punkti „2”, mis oli kõige populaarsem vastus vastanute seas. Õpilasi, kes märkisid punkti „1” ehk, kelle jaoks oli sõprade leidmine väga lihtne oli kokku 3 ehk 16,7% vastanutest. Punktide „3”; „4” ja „5” märkinud õpilasi oli igas punktis võrdselt ehk samuti kolm. Kõikide punktide vastajad olid erinevatest koolidest ehk õpilasi, kes oleks tulnud samast koolis ning märkinud samad punktid puuduvad. See-eest õpilased, kes märkisid punkti „1” ehk kelle jaoks oli sõprade leidmine väga raske, olid kõik tüdrukud.

Teises küsimuses uurisime, kui palju abi said õpilased oma õpetajatelt aasta jooksul. Küsimusele said õpilased samuti vastata lähtudes 5-palli süsteemist. Antud juhul punkt „1”

tähistab, et õpilane ei saanud õpetajalt üldse abi ning punkt „5” tähistab, et õpetajad olid alati abivalmid. Õpilaste tagasiside on kujutatud joonisel 3.

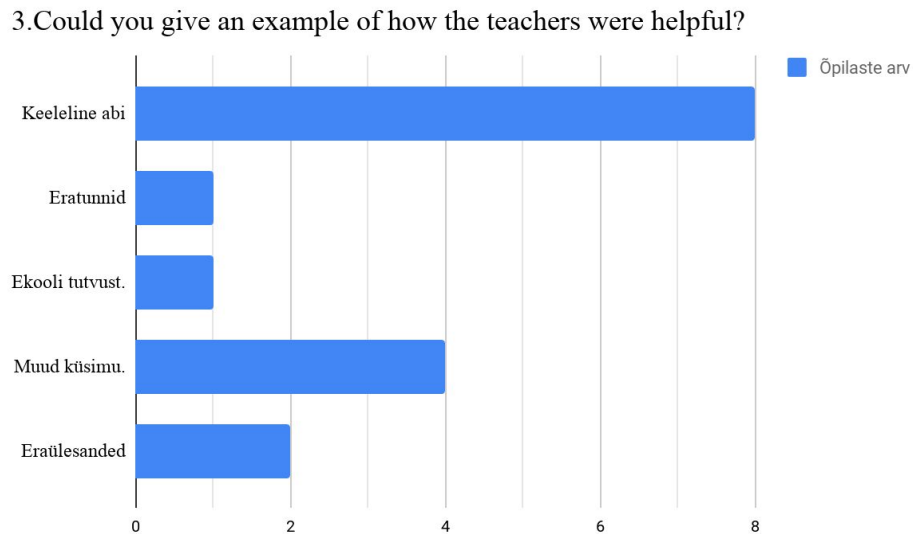
2. How much help did you get from your teachers?

Joonis 3. *Kui palju abi said õpilased õpetajatelt aasta jooksul?*

Vastustest saab järeldada, et vajadusel oli õpetajad vahetusõpilaste jaoks olemas, kuna ükski õpilane ei andnud oma vastustes märku, et nad poleks abi saanud. See-eest 8 õpilast ehk 44,4% vastanutest tunnistasid, et nad said abi vaid minimaalsel määral ehk märkisid ära punkti „2”. Koolid, kus vahetusõpilased õpetajatelt enda jaoks piisavalt abi ei saanud olid näiteks Rakvere Gümnaasium, Toila Gümnaasium ning Lähte Gümnaasium. Ühtlasi vastuseid uurides tuli välja, et kõik Pärnu koolides õppivad vahetusõpilased said samuti abi vaid minimaalsel määral ehk õpilased koolidest nagu seda on Pärnu Koidula Gümnaasium, Pärnu Ühisgümnaasium ning Pärnu-Jaagupi Põhikool. Ühtlasi viibis Tartu Kunstikoolis sel õppeaastal kaks poissi, kes mõlemad märkisid ära punkti „4” ehk sealsed õpetajad olid mõlemale poisile pea alati valmis abi osutama.

Samuti palusime õpilastel ka täpsustada, millisel moel õpetajad neid abistasid. Sellele küsimusele said õpilased vastata järgmises punktis. Laekunud vastustest annab ülevaate joonis 4.

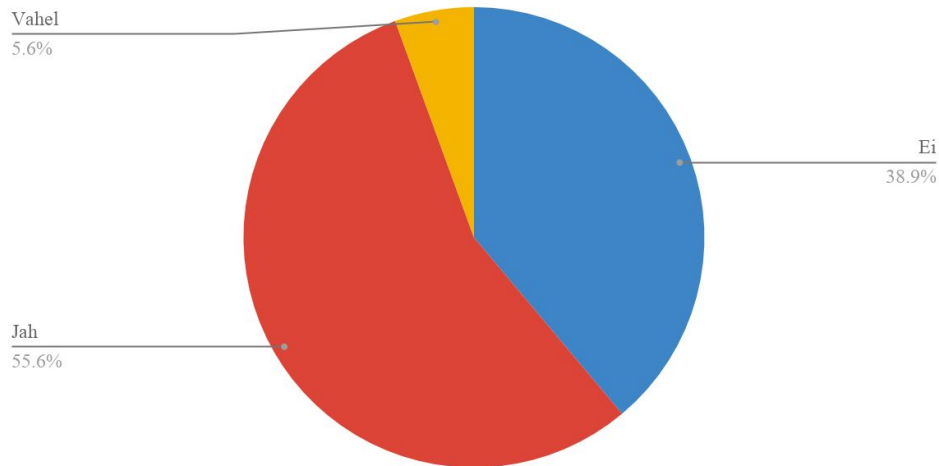

Joonis 4. *Kas Sa saaksid tuua näiteid sellest, kuidas õpetajad on olnud abivalmid?*

Küsimusele vastas kuusteist kaheksateistkümnest küsitluse täitnud õpilastest. Seitse õpilast kuueteistkümnest ehk 43.75% vastas, et õpetajad aitasid neid keeleliselt, peamiselt tõlkides tunni ülesandeid inglise keelde. Samuti vastas Pärnu Ühisgümnaasiumi õpilane, et eesti keele õpetaja tegi temaga eratunde, et aidata tal eesti keel paremini selgeks saada. Õpilane Rakvere Reaalgümnaasiumist vastas, et õpetaja aitas tal aasta alguses eKooliga tutvust teha ja süsteemi mõista. Lisaks vastas 4 õpilast, et õpetajad olid üleüldiselt alati abiks, kui õpilasel küsimusi tekkis. Kaks õpilast mainis, et nende õpetajad andsid neile tunnis tunniväliseid lisaülesandeid, et õpilasel oleks millegagi tegeleda. Need kaks õpilast olid Pärnu-Jaagupi Põhikoolist ning Tartu Tamme Gümnaasiumist.

Neljandas küsimuses uurisime, millistes olukordades on vahetusõpilastel tulnud õpetajatega ette probleeme või ebameeldivaid olukordi. Küsimusele vastamine oli seekord kohustuslik. Laekunud vastustest annab ülevaate joonis 5.

4. Were there any problems or unpleasant situations with any of the teachers in your school?

Joonis 5. *Kas Sinul oli probleeme või ebameeldivaid olukordi õpetajatega koolis?*

Sellele küsimusele vastasid kõik kaheksateist küsimustiku täitnud õpilast. 38.8% ehk 7 õpilast vastas, et neil koolis õpetajatega probleemseid olukordi ei esinenud. Kaks nendest olid Tartu Kunstikoolist, teised olid Rakvere Reaalgümnaasiumist, Jõgevamaa Gümnaasiumist, Tartu Tamme Gümnaasiumist, Heini Elleri Muusikakoolist ning Pelgulinna Gümnaasiumist.

Kõigi teiste vastused olid väga erinevad ning sõltusid konkreetsetest olukordadest ja juhtumitest, mis nendega toimunud olid. Näiteks õpilane Pärnu-Jaagupi Põhikoolist kirjutas sellest, kuidas tema keemia õpetaja oli talle öelnud, et õpilane nagoonii ei jõua kaasa teha ning seega õpilane istus ülejäänud aja ning tunnist osa ei võtnud. Teine vastaja Tallinna Nõmme Gümnaasiumist tõdes, et tema füüsika õpetaja ei osanud inglise keelt ja vahel õpetaja unustas, et tegemist oli vahetusõpilasega. Toimus ka olukord, kus seesama õpetaja sai õpilase peale kurjaks, kuna too ei mõistnud, mida õpetaja talle ütles.

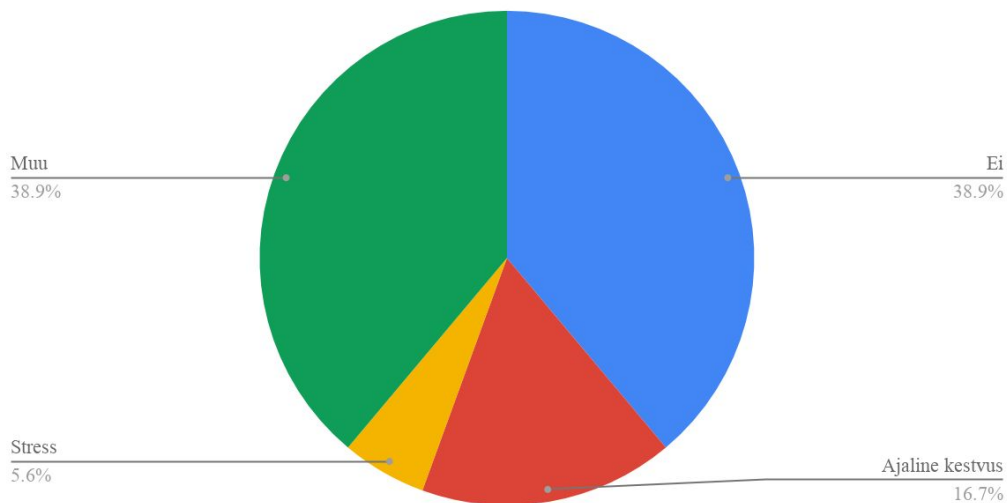
Samuti oli ühel õpilasel Pärnu Koidula Gümnaasiumis olukord, kus õpetaja nimetas vahetusõpilast lolliks, sest õpilane ei osanud lahendada matemaatikas ülesandeid, mille lahendamisest ta polnud aru saanud, kuna ülesanded olid eesti keeles ja tema jaoks veel liiga keerulised.

Ühel õpilasel Pärnu Ühisgümnaasiumis oli õpetajaga arusaamatus, sest õpilane istus töö ajal telefonis, kuna ta ei pidanud antud kontrolltööd sooritama. Õpetaja aga oli unustanud, et tegemist on vahetusõpilasega ja arvas, et olles telefonis, üritab õpilane oma pinginaabrit aidata. Õpetaja oli väga kuri ja karjus õpilase peale.

Vastuseid analüüsid on jällegi selgunud, et enamus konflikte õpetajatega on tekkinud just Pärnus asuvates koolides. Justnimelt Pärnus õppivad õpilased märkisid ka, et nad said õpetajatelt abi vaid minimaalsel määral.

Viiendas küsimuses uurisime õpilastelt, mis neile meie koolisüsteemi juures ei meeldi ning kas nad muudaksid selle juures midagi, kui neil oleks võimalus. Laekunud vastustest annab ülevaate joonis 6.

5. Are there any problems in your current school system? If you could change anything about your school system, what would it be?

Joonis 6. *Kas Sinu praeguses koolisüsteemis on probleeme? Kui saaksid koolisüsteemis midagi muuta, mis see oleks?*

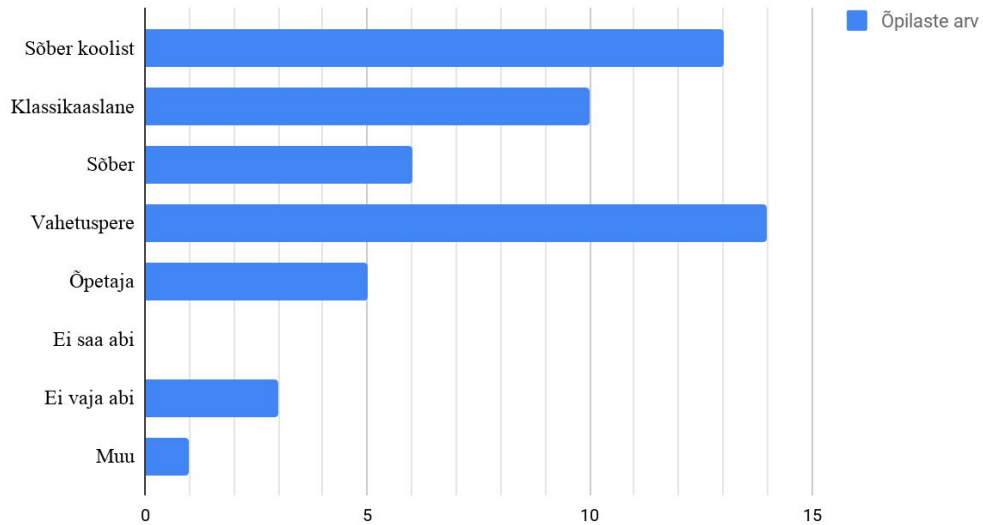
Kuna vastamine oli kohustuslik, siis vastasid antud küsimusele kõik õpilased. 7 ehk 38.9% vastanutest leidsid, et Eesti koolisüsteemi pole vaja muuta. Ent ülejäänud sellega ei nõustunud. 3 õpilast tõid välja ajalise kestvuse, näiteks leiti, et kool võiks varem lõppeda. Ühtlasi toodi ka välja, et 70-minutilised tunnid, on vahetusõpilase jaoks liiga pikad, eriti kui tegemist on loengu stiilis tunniga. Ühe õpilase puhul tuli välja ka see, et nad pidid tegema kooli projekte peale tunde, mis vahel keetsid kella seitsmeni õhtul.

Oli ka muid tähelepanekuid. Vahetusõpilane Heino Elleri Muusikakoolist arvas, et antud koolis ei võeta üldaineid nii tõsiselt, kuna tegu on muusika kallakuga kooliga. Muutuseks pakkus ta välja õppida mujal gümnaasiumis ning muusikat õppida Elleris. Õpilane Toila Gümnaasiumist leidis, et koolistress on liiga suur.

Välja toodi ka üldisi märkamisi. Näiteks oli õpilane Pärnu Koidula Gümnaasiumist, kes märkis, et tema kooli õpetajad paistavad õnnetud olevat ning ta ei mõistnud, miks keegi midagi ette ei võta. Samuti märkas üks vahetusõpilane ka, et õpilased hilinevad tundi ning ei tee kodutöid.

Järgmises küsimuses uurisime, kas õpilasel on vajadusel keegi, kelle poole oma kodutööde ja muredega pöörduda. Õpilastele oli ette antud valik vastused ning nad said valida mitu varianti. Laekunud vastustest annab koondülevaate joonis 7.

6. Do you have someone to turn to when you need help with school work?

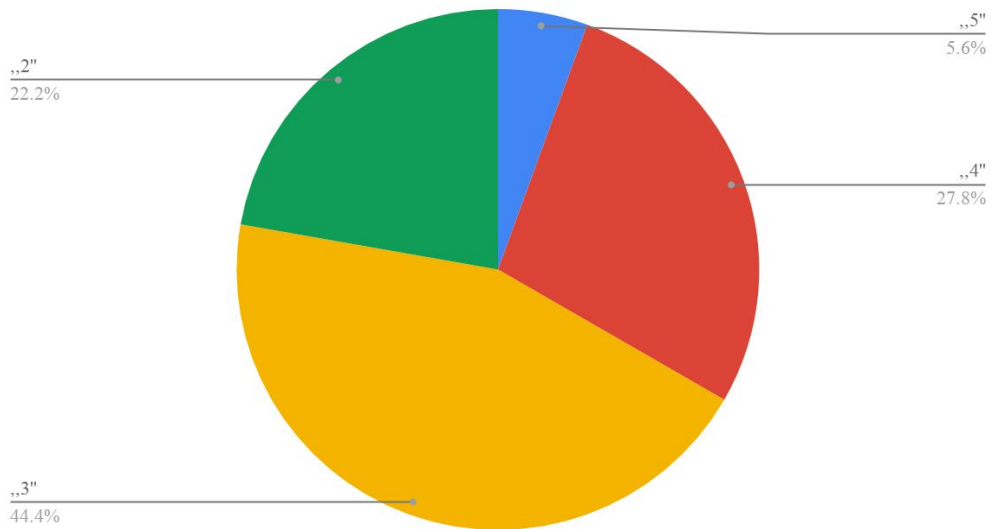
Joonis 7. *Kas Sul on keegi, kelle poole pöörduda, kui vajad koolitöödega abi?*

Kuuenda küsimuse tagasiside on vägagi positiivne, kuna polnud ühtegi õpilast, kellel poleks kellegi poole pöörduda. Jooniselt näeme, et kõige rohkem (77,8%) saab vahetusõpilane abi oma vahetusperelt. Järgmisele kohale jääb sõber koolist, kelle poole pöörduvad 72,2% vastanud vahetusõpilastest. Kolmandaks tulid klassikaaslased (55,6%) ning peale seda jäävad sõbrad väljastpoolt kooli (33,3%) ning õpetajad (27,8%). Tervelt kolm ehk 16,7% vastanutest ei vajanud oma koolitöödega abi. Viimane õpilane märkis, et kuna talle ei jäetud enam koolis kodutöid, siis ta ka abi ei vajanud, ent kui tal küsimusi tekkis, siis pöördus ta vahetuspere poole.

Seitsmendas uurisime õpilastelt kui hästi nad oskavad eesti keelt pärast 7. kuud Eestis elamist. Palusime õpilastel vastata 5-palli süsteemis. Ülevaate annab joonis 8.

7. How well do you know Estonian now?

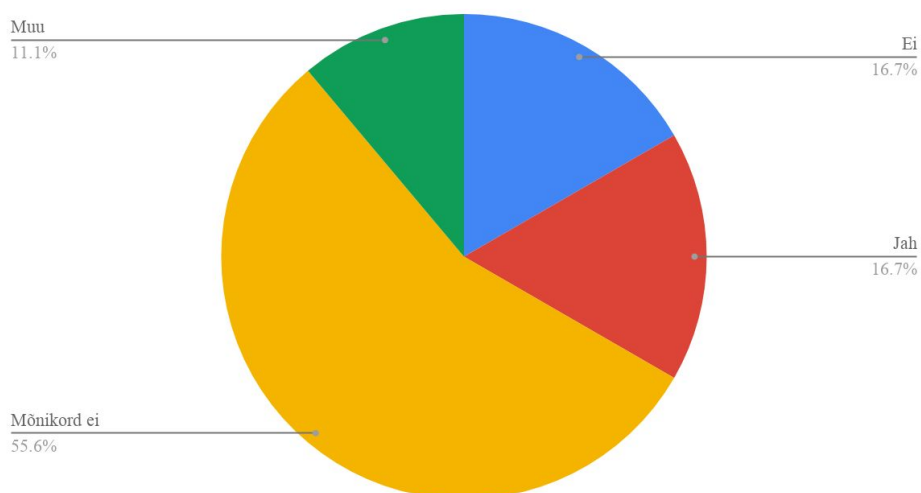
Joonis 8. *Kui hästi oskad nüüd eesti keelt?*

Kõige populaarsemaks hindeks osutus „3”, mille panid endale kaheksa ehk 44,4% vastanud õpilastest. Edasi tuleb „4”, mis sai ära märgitud 27,8% ehk viie õpilase poolt. Üks õpilane kaheksateistkümnest kirjutas, et sai eesti keele väga selgeks ehk pani omale hindeks „5”. 4 õpilast vastanutest pani omale hindeks „2”. Polnud õpilast, kes oleks märkinud varianti „1”.

Mõlemad Tartu Kunstikoolist tulevad õpilased panid oma eesti keele oskuseks „3”. Samuti kehtib ka mõlema Pelgulinna Gümnaasiumist tulnud õpilase puhul.

Järgnevalt küsisime õpilastelt, kas nad saavad alati tunnis aru, mida nad tegema peavad. Õpilastele oli antud neli valiku varianti. Vastustest annab koond ülevaate joonis 9.

8. Do you always understand what you have to do in class?

Joonis 9. *Kas saad alati tunnis aru, mida tegema peab?*

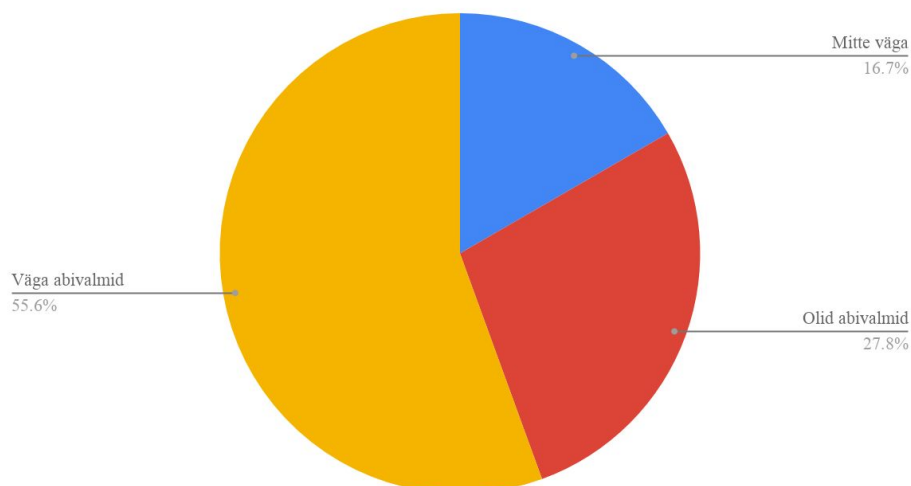
Tulemustest näeme, et kõige rohkem on vastanute hulgas õpilasi, kes mõnikord õpetaja antud tunni ülesandeid ei mõista. Neid oli kokku 10 ehk 55,6% vastanutest ning kaks nendest olid mõlemad Pelgulinna Gümnaasiumist. Õpilasi, kes alati oma tunniülesandeid mõistsid oli kokku kolm ehk 16,7% ning õpilasi, kes oma tööülesandeid pea kunagi ei mõistnud, oli samuti kolm ehk 16,7%. Üks vastanutest väitis, et ta mõistis peaaegu alati ning teine õpilane vastas, et tal polnud aru saamisega probleeme, ent tal tekkis ülesande täitmiseega probleeme, kuna tema Eesti keel ei olnud piisavalt hea.

Kui õpilane oli vastanud küsimusele ‘ei’ või ‘mõnikord ei’, siis palusime tal välja tuua ka põhjused, miks ta oma tööülesannetest aru ei saanud. Küsimusele vastamine ei olnud kohustuslik.

Kokkuvõtlikult öeldes oli kõikide vastusteks raskused keele mõistmisel. Õpilased väitsid, et kuna õpetajad seletavad liiga kiiresti, ei teki õpilasel võimalust sellest aru saada. Eriti kui tegemist on mõne keerulisema ainega, kus kasutatakse palju spetsiifilisi mõisteid, nagu seda on näiteks keemia, füüsika või bioloogia. Olukorra lahendamiseks paluvad vahetusõpilased teistelt klassikaaslastelt abi, et nad õpetaja öeldut lihtsamalt ning aeglasemalt seletaksid.

Kümnendas küsimuses uurisime õpilastelt, kui abivalmid olid nende klassikaaslased. Tagasiside oli märkimisväärselt positiivne. Tulnud vastustest annab ülevaate joonis 11.

10. How helpful are your classmates?

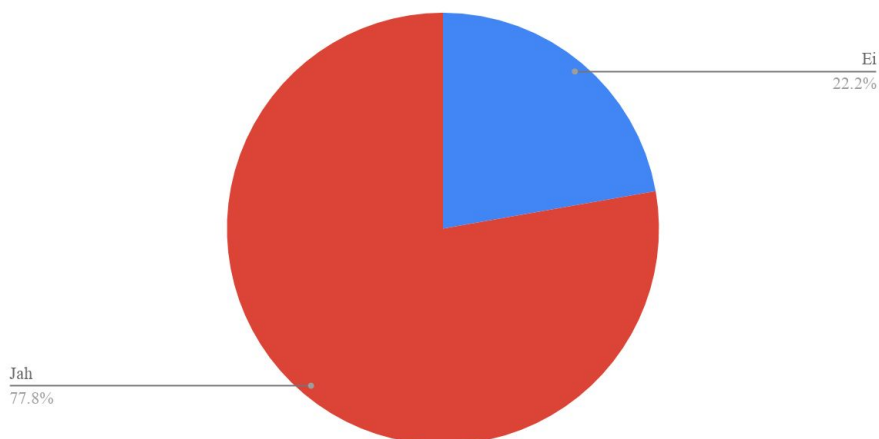

Joonis 11. *Kui abivalmid olid sinu klassikaaslased?*

Tagasiside oli positiivne, kuna enamjaolt olid klassikaaslased valmis oma vahetusõpilasi aitama. Kümnel ehk 55,6% vastanutest olid väga abivalmid klassikaaslased. Seda näiteks mõlemal Pelgulinna Gümnaasiumist tulnud õpilasel. Samuti kehtib ka Tartu Kunstikooli õpilaste puhul. Üks õpilane tõi välja, et ta sai alati abi, kuna kaaslased olid tema olukorra suhtes mõistvad. Viis õpilast (27,8%) märkisid, et klassikaaslased olid üldiselt nõus neid aitama, kui vahetusõpilane seda palus. Kõigest kolm õpilast (16,7%) leidsid, et nende klassikaaslased ei olnud eriti abivalmid.

Järgmisena uurisime, kas vahetusõpilaste klassikaaslaste suhtumine nendesse on aasta jooksul muutunud. Tulnud vastustest annab koond ülevaate joonis 12.

11. Has there been a change in their behaviour/friendliness towards you, during the year?

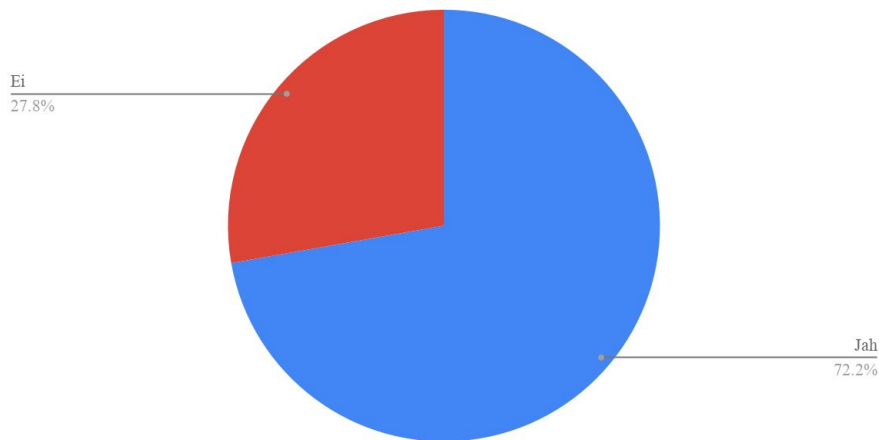
Joonis 12. *Kas Sinu klassikaaslaste käitumises/sõbralikkuses on olnud muutusi aasta jooksul?*

Neli õpilast vastanust (22,2%) märkisid, et klassikaaslaste suhtumine pole nendesse aasta jooksul muutunud. See-eest 14 õpilast (77,8%) väitsid vastupidist. Kaasõpilaste suhtumine sai liikuda ainult kahes suunas: halvemuse või paremuse poole. 8 õpilast märkisid, et aasta jooksul muutusid klassikaaslased avatumaks ning sõbralikumaks. Õpilased väitsid, et kui eesti keel sai selgemaks, muutis see teistega suhtlemise kergemaks ning neist said sõbrad. Tartu Kunstikooli õpilased märkisid mõlemad, et nende suhted kaasõpilastega on aasta jooksul tunduvalt arenenud.

Neljal õpilasel vastanutest liikus kaasõpilaste suhtumine vastupidises suunas. Üks õpilastest märkis, et nüüd ta teab rohkem, kuidas üksinda olla. Teine õpilane märkis, et kuigi teised olid tema vastu alguses sõbralikud, on osad klassikaaslased aasta jooksul temast eemaldunud. Õpilane arvas, et seda selle tõttu, et nad on harjunud tema kohalolekuga ning nende huvi tema vastu on kadunud.

Kaheteistkümnendas küsimuses uurisime õpilastelt, kas õpetajad tegid nende jaoks mingeid erandeid, mis aitaks õpilastel õppimist lihtsustada. Andsime õpilastele võimaluse ka näiteid tuua. Laekunud vastustest annab ülevaate joonis 13.

12. Did the teachers make any special exceptions that would simplify your studies?

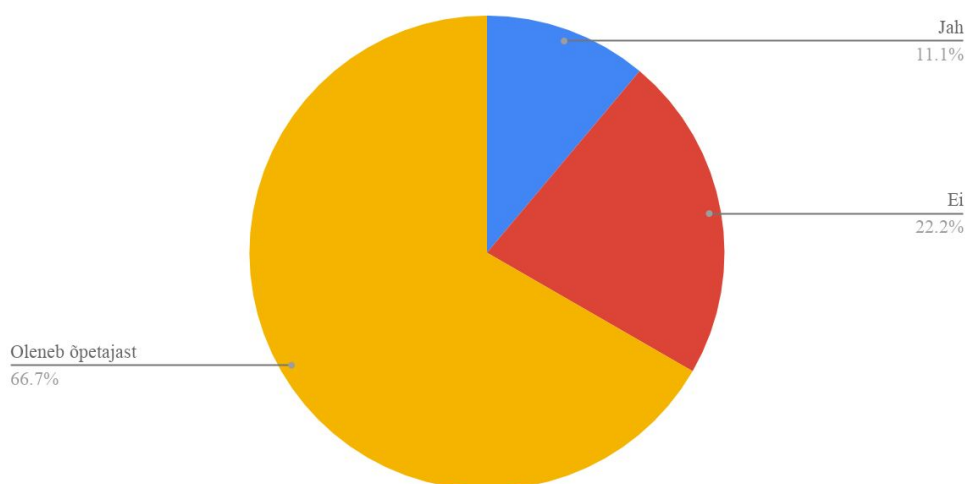
Joonis 13. *Kas õpetajad tegid sulle mingeid erandeid, et sinu õppimist lihtsustada?*

Viis õpilast vastanutest (27,8%) väitsid, et õpetajad ei teinud nende õpingute edendamiseks mingisuguseid erandeid. Seda näiteks Miina Härma Gümnaasiumis, Toila Gümnaasiumis või Lähte Gümnaasiumis. Ülejäänud kolmeteistkümmel õpilasel olid õpetajad vastutulelikumad. Erandeid tehti näiteks Pelgulinna Gümnaasiumis, kus õpilased ei pidanud kontrolltöid tegema.

Kuid erandeid tehti ka teistes koolides. Näiteks sai üks õpilane vene- ning eesti keele tundide asemel käia teise klassi eesti keele tundides keelt õppimas. Ühel õpilasel oli lubatud tööde ajal konspekti kasutamine. Samuti tegi ta õppeaasta alguses eesti keele tundides lihtsamaid grammatika ülesandeid ning aasta lõpus võttis ta teema aruteludest rohkem osa ning kirjutas isegi kirjandeid. Oli õpilasi, kelle õpetajad lubasid vastuseid kirjutada inglise keeles, kui õpilane eesti keeles näiteks ei osanud. Enamus õpilasi ei pidanud tegema töid ega hindeid saama.

Kolmeteistkümnendas küsimuses uurisime, kas õpetajad eeldavad, et vahetusõpilane kuulaks, loeks, kirjutaks ja/või vastaks eesti keeles. Õpilastele oli antud neli vastusevarianti. Tulnud vastustest annab koondülevaate joonis 14.

13. Do the teachers expect you to be able to listen read, write and/or answer in Estonian?

Joonis 14. *Kas õpetajad ootavad Sinult, et sa kuulaksid, loeksid, kirjutaksid ja/või vastaksid eesti keeles?*

12 ehk 66,7% vastanutest vastasid, et see on iga õpetaja puhul erinev. Kaks õpilast (11,1%) vastasid, et õpetajad ootavad neilt tunnist osavõtmist eesti keeles, eeldatakse seda Tartu Tamme Gümnaasiumi ning Jõgevamaa Gümnaasiumi õpetajate poolt.

Neli õpilast väitsid, et õpetaja neilt seda ei eelda. Õpetajad, kes vahetusõpilaselt säärast oskust ei eelda on näiteks Rakvere Gümnaasiumist ning Lähte Gümnaasiumist.

Viimases küsimuses palusime õpilasel välja tuua erinevused tema kodumaal ning Eestis oleva koolisüsteemi vahel. Põhiliseks erinevuseks on perioodid, kuna meil on neid tervelt viis, ent mõnes koolis on semestrid ning neid on õppeaastas kaks. Leiti, et Eesti koolisüsteem on vabam ning praktilisem. Ühtlasi on Eesti koolis kasutusel rohkem innovatiivseid

õppemeetodeid, mille käigus saavad õpilased õppida läbi erinevate tehnoloogiliste lahenduste, näiteks kasutades tahvelarvuteid, sülearvuteid, tehes esitlusi internetis. Saksamaalt pärit õpilane märkis, et tema koolis puuduvad 9. klassi lõpueksamid. Samuti vastas ka üks õpilane, et nende koolis on õpingud iseseisvamad, nende kool kestab aasta kauem ning hindelisi töid on vähem. Üks teine Saksamaalt pärit õpilane kirjutas, et nemad saavad iga kord hindeid olenevalt sellest, kui palju nad tunnis kaasa räägivad, mis teeb tunnid ka aktiivsemaks. Samuti on meil ka E-kool, mis mujal üldiselt puudub.

7.2. Järeldus

Võib tõdeda, et õpilastel esines nii mõnigi probleem vahetusaasta jooksul. Küsimuste vastustest tuli välja, et peamiseks mureks oli õpilaste jaoks keelebarjäär. Nagu võime järeldada oma isiklikest kogemustest vahetusõpilastega, kardavad paljud noored suhelda vahetusõpilastega, sest eesti õpilased arvavad, et nende inglise keel pole piisavalt hea ja samuti ei ole vahetusõpilasel alati ka isikut, kelle poole pöörduda, kuigi idee poolest peaks tugiisikud neil alati olema. Samamoodi ei oska ka võõras kultuuris noor ise hakata sõpru otsima, sest ta lihtsalt ei tea, kuidas seda teha uues keskkonnas.

Peale sõprade leidmise raskendab keelebarjäär ka koolis õppimist. Õpetajad ei valda alati hästi võõrkeelt ning seega ei oska selgitada ka õpilasele, mida ta tegema peab. Enamik õpilasi väitis, et nad saavad tunnitööst vaid mõnikord aru, mis tähendab, et õpetajate selgitused pole piisavalt arusaadavad.

Peaaegu pooled õpilased tõid oma vastustes välja, et nad said oma õpetajatelt vaid miniaalselt abi. Vahetusõpilastega ei tule kaasa mingit kasutusjuhendit, mis tähendab, et paljud õpetajad ei tea, mida nendega üldse tunnis teha, sest tunnitööd teiste õpilastega ei saa ühe inimese pärast ka pooleli jätta. Seega tekib olukord, kus paljud õpetajad ei tegele vahetusõpilastega ega anna neile mingeid eraldi ülesandeid, sest see pole kohustuslik. Paljudel vahetusõpilastel

polegi selle tõttu tunnis midagi teha ning nad tegelevad oma kõrvaliste tegevustega, näiteks istuvad telefonis või loevad raamatuid oma emakeeles, mis ei aita neil kuidagi uusi teadmisi omandada, tutvuda meie kultuuriga ega eesti keelt õppida.

Õpetaja ja noore vahel võivad puudulike keeleoskuste tõttu tihti esineda ka arusaamatused, mis võivad lausa lõppeda tülide ja karjumistega nagu mainisid mõned meie küsitlusele vastanud. Samas on kõik olukorrad väga individuaalsed ja neid ei saa üldistada, sest õpetajad ja õpilased on erinevad ning probleemid, mis võivad esineda näiteks mingi konkreetse õpetajaga ei pruugi esineda kõikide teistega.

Enamikel juhtudel olid õpetajad uutele õpilastele vastutulelikud ning mõistvad uue olukorra suhtes. Mitmed õpilased tõid välja, et õpetajad, kes oskasid, aitasid neil tunnis ülesannetest aru saada ja tõlkisid kõike nende jaoks. Üks õpilastest märkis vastustesse, et tema õpetaja aitas tal aru saada eKooli süsteemist. Kaks õpilast mainisid, et õpetajad andsid neile tunnis eriülesandeid, et nende aeg oleks kasulikult sisustatud.

Samas oli ka vastupidiseid juhtumeid, kus ootused õpilastele olid kohe õppeaasta alguses väga kõrged ning neilt oodati, et nad oskaks kohe uues keeles suhelda ja tunnis kaasa rääkida.

Kõik õpilased tõid välja, et neil oli keegi, kelle poole pöörduda, kui nad abi vajasisid. Samas tuli välja, et kõige vähem abi said õpilased just oma õpetajatelt ja üpris vähe ka klassikaaslastelt. See on probleemseks kohaks meie koolisüsteemides, sest kõik koolid kahjuks ei panusta piisavalt, et noor saaks koolis seda tuge ja abi mida ta vajab.

Üldiselt oli vahetusõpilaste arvamus Eesti koolisüsteemist hea, seitse kaheksateistkümnest vastanust väitsid, et nemad ei muudaks meie süsteemi juures midagi. Siiski esines ka tähelepanekuid ja õpilased tõid välja ka mõned punktid meie süsteemi juures, mida nemad siiski muudaksid. Näiteks leidsid mõned, et kool peaks varem lõppema. Oli ka üks õpilane, kes kirjutas, et oli olukordi, kus ta pidi kella seitsmeni õhtul koolis projekte tegema. Lisaks

toodi välja, et 70-minutilised tunnid on vahetusõpilaste jaoks liiga pikad, eriti veel kui need toimuvad loenguvormis.

Vahetusõpilased vajavad rohkem toetust oma uutelt klassikaaslastelt ning õpetajatelt. Õpetajad võiksid saada juhtnööre, kuidas vahetusõpilastega ja keelebarjääriga toime tulla ning kuidas olla õpilastele rohkem abiks ja milliste tegevustega tunnis nende aega sisustada, et nad tunnis ei igavleks.

Olles ise analüüsinud meie vahetusklassiõe Nora kogemust, võime tõdeda, et iga vahetusõpilane vajab koolis kindlat tugiisikut ning vaid klassijuhatajast neile ei piisa. Ideaalses süsteemis oleks igale õpilasele määratud vähemalt üks temavanune, eelistatavalt samast klassist, õpilane, kes tunneb hästi kooli, õpetajaid ja koolisüsteemi üldiselt ning kes on ka ise kogenud vahetusaastal olemist või on läbinud selleks vastava koolituse. Eelistatavalt oleks see noor ka vabatahtlik, sest see tagaks selle, et ta aitab vahetusõpilast heast tahtest. Samas võiks need abistajad saada koolis ka tunnustust, et oleks ka neid, kes on piisavalt motiveeritud tugiisikuteks astuma.

Õpilastel peaks olema veel rohkem võimalusi eesti keele õppimiseks. Nad peaks saama lisa eratunde ning rohkem keelepraktikat. Küsitlusele vastanutest tõi vaid üks õpilane välja, et õpetaja tegi temaga eratunde. Lisaks peaksid panustama ka klassikaaslased, sest kui nad suhtlevad vahetusõpilastega ainult inglise keeles või ei suhtle üldse, siis jääbki keeleoskus omandamata. Seega peaks ka klassikaaslased panustama uue õpilasega suhtlemisse ja tema abistamisse.

Õpilase toetamisega peaks koolis tegelema ka temaga sama vana tugiisik, eelistatavalt tema enda klassist, kelle peaks määrama kool. Vahetusõpilased ei tohiks jääda oma muredega üksi ja nende ümber olevad inimesed, eriti kool, peaksid näitama üles rohkem hoolivust ja mõistmist.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärk oli selgitada välja, kui hästi omandavad vahetusõpilased aastaga eesti keele ja millisena näevad nad Eesti koole. Lisaks veel, millised on kõige levinumad murekohad vahetusõpilaste jaoks. Samuti soovisime oma töös vastata küsimusele, kuidas luua teisest kultuurist tulevale õpilasele mugavam ning kindlam õpikeskkond, et nad tunneks ennast meie ühiskonnas paremini?

Selleks et leida vastused nendele küsimustele kasutasime erinevaid meetodeid. Esiteks, külastasime YFU Eesti peakontorit ning viisime läbi intervjuu Youth For Understanding arendustegevuste projektijuhi Kreete Tammaruga. Sellest intervjuust saime teoreetilise tausta. Seejärel viisime läbi rahuloluküsitluse 2017/2018 õppeaasta sissetulevate vahetusõpilaste hulgas ning analüüsisime saadud vastuseid. Lisaks kasutasime analüüsis ja järeldustes isiklike kogemusi vahetusõpilastega ning ka internetiallikaid, peamiselt YFU Eesti kodulehte.

Saadud vastustest võib tõdeda, et aasta lõpuks hindavad veidi alla poole õpilastest oma eesti keele oskust keskmiseks. Üks õpilane väitis, et oskab eesti keelt nüüd lausa suurepäraselt, kuid oli ka neli õpilast, kes hindasid oma keeleoskust alla keskmise. See tähendab, et üldiselt sai enamik õpilasi keele vähemalt keskmisel tasemel selgeks.

Vahetusõpilaste tagasiside Eesti koolidest oli varieeruv. Seitse kaheksateistkümnest vastanust arvasid, et meie koolisüsteem ei vaja uuendusi ning praegu on kõik hästi. Teised tõid aga välja murekohad, mis vajaksid muutmist. Peamiselt toodi välja koolipäevade liiga pikk kestvus. Ühe õpilase kogemusest võib tõdeda, et koolipäevad venisid liiga pikaks ning ta pidi vahel kella seitsmeni õhtul koolis projekte tegema. Oli ka mitmeid õpilasi, kes tõid välja, et 70-minutilised tunnid, on vahetusõpilase jaoks liiga pikad. Välja toodi ka üldiseid märkamisi, näiteks kirjeldas üks õpilane, kuidas kõik õpetajad tunduvad talle alati õnnetud ja keegi ei

võta sellega midagi ette. Samuti tõdes üks õpilane, et Eesti koolides on liiga palju koolistressi.

Kõige levinumaks murekohaks oli õpilaste jaoks keelebarjäär, mis tekitas väga erinevaid probleeme. Peamiselt raskendas keelebarjäär koolis õpetajatega suhtlemist ja seega ka tunnis ülesannete mõistmist. Suur osa õpetajatest ei valda väga heal tasemel inglise keelt, mis tähendab, et nad ei ole võimelised vahetusõpilastele selgitama, mida nad tunnis tegema peavad. See omakorda tekitab kaks erinevat murekohta, sest õpetajad, kas jätavad vahetusõpilased unarusse, sest ei oska nende tunniaega, millegagi sisustada või tekib neil õpilasega konflikt. Mitu konfliktset olukorda tõid välja ka meie küsitlusele vastanud vahetusõpilast. Näiteks olukord, kus õpetaja karjus lapse peale, sest too ei saanud temast veel aru või kui õpetaja süüdistas õpilast oma klassikaaslase abistamist spikerdamises, sest õpetaja ei valdanud piisavalt inglise keelt ja õpilane eesti keelt, et teineteist mõista.

Samuti tõdesid paljud õpilased, et nad said oma õpetajatelt minimaalselt abi. Samas ei tähenda see seda, et abi poleks õpetajatelt üldse tulnud. Üks õpilane tõi välja, et tema eesti keele õpetaja tegi temaga eratunde, mis aitas tal eesti keele selgemaks saada ja mitmed õpilased tõdesid, et just õpetajaid aitasid neid kõige enam tunnis tõlkimisega, mitte klassikaaslased.

Positiivsest küljest võib veel välja tuua, et kõigil õpilastel oli keegi, kelle poole pöörduda oma mure või küsimusega, olgu see siis vahetuspere liige või mõni klassikaaslane. See näitab, et tugisüsteem on läbi YFU õpilasvahetusprogrammi tulnud vahetusõpilastel olemas ja toimiv.

Teisest kultuurist tulevad õpilased vajavad rohkem keeleabi ja toetust oma õpetajatelt ja klassikaaslastelt. Õpetajad võiksid kõik saada rohkem juhtnööre ja koolitusi, mida teha vahetusõpilastega tunnis, kuidas soodustada efektiivselt nende kiiret arengut, mida teha konfliktsetes olukordades ja kuidas neid vältida. Samuti ka head inglise keele väljaõpet. Samamoodi võiksid ka klassikaaslased läbida sarnaseid koolitusi, kus neile räägitakse, kuidas

olla toetavad ja abivalmid oma uue klassikaaslase suhtes. Sellest võiksid koolides rääkimas käia kogenud vahetusõpilased, kes on ise selle protsessi läbinud. Kuigi YFU programmis pole tugiisikutega muret, võime isiklikust kogemusest klassiõe Noraga välja tuua tõsiasja, et tugiisik klassist on alati vajalik. See isik võiks olla ka võimalusel vabatahtlik, et tagada seda, et inimene, kes asub vahetusõpilast abistama tema teekonnal, on motiveeritud ning teeb seda heast tahtest.

Uurimistöö kirjutamisel esinesid ka mõned raskused. Peamiseks raskuseks oli tõenäoliselt ajapuudus, sest olime sunnitud uurimistöö teemat vahetama vaid paar kuud enne tähtaega ning seega oli ka kirjutamiseks meil vähe aega. Oleksime soovinud oma töö põhjalikumaks teha ja veelgi sügavamalt uurida vahetusõpilaste kogemusi sel aastal ning ka nende murekohti ja mida saaks tulevikus nendega ette võtta. Täpsemalt tahaksime veel teada, kas klassist kindla tugiisiku määramine oleks vahetusõpilaste kogemuse positiivsemaks teinud, aidates ära hoida erinevaid ebameeldivaid olukordi, mida õpilased välja tõid. Peale selle suuri küsimusi ning raskusi meil ei esinenud ja tegelikult osutus uurimine meie jaoks päris põnevaks, kuigi ajamahukaks tegevuseks.

Tööd saaks veel edasi arendada otsides lahendusi vahetusõpilaste välja toodud probleemidele ning luues koolidele ja vahetusõpilastele veelgi parema tugisüsteemi, mis aitaks õpilastel kooli edukamalt sissesulanduda. Sellise programmi saaks kasutusele võtta kõik koolid üle Eesti, kes võtavad vastu vahetusõpilasi, seega oleks sellest kasu kõigile, kes vahetusaasta protsessiga ja vahetusprogrammidega kokku puutuvad.

KASUTATUD KIRJANDUS

YFU Eesti kodulehekül; <https://www.yfu.ee/> (06.05.2018)

YFU rahvusvaheline kodulehekül; <https://yfu.org/> (06.05.2018)

EEE-YFU kodulehekül; <http://eee-yfu.org/> (06.05.2018)

YFU USA kodulehekül; <https://www.yfuusa.org/> (06.05.2018)

Soovitusi motivatsioonikirja kirjutamiseks;

https://www.yfu.ee/wp-content/uploads/2016/04/1-LISA_Juhend-motivatsioonikirja-kirjutamiseks.pdf (14.05.2018)

Saksa vahetusõpilase Jenny blogi 2014. *Mu Eesti - My Estonia - Mein Estland (An exchange year in Estonia)*;

<http://exchange-estonia.auslandsblog.de/laeheme-koju-we-re-going-home/> (14.05.2018)

Tammaru K. *Intervjuu Youth For Understanding vahetusõpilaste programmist YFU arendustegevuste tegevjuhiga*, Alice Gorobets ja Elise Raadik, 11. Aprill 2018, YFU Eesti peakontor [Helisalvestis] (20.05.2018); https://www.youtube.com/watch?v=LZFYwt_2gk

RESÜMEE

Käesoleva uurimistöö eesmärk oli uurida ja välja selgitada, milline näeb välja vahetusaasta struktuur, mis tekitab vahetusõpilastel raskusi Eesti kooli sissesulandumisega ja millised probleemid neil vahetusaasta jooksul esinevad.

Antud töö leiab vastused küsimustele:

1. Kui hästi omandavad õpilased eesti keele?
2. Millisena näevad vahetusõpilased Eesti kooli?
3. Millised on kõige levinumad murekohad?
4. Kuidas luua teisest kultuurist tulevale õpilasele mugavam ning kindlam õpikeskkond, et nad tunneks ennast meie ühiskonnas paremini?

Uurimisküsimustele leidsime vastused läbi intervjuu, mille tegime YFU Eesti arendustegevuste juhi Kreete Tammaruga ning läbi rahuloluküsitluse millele vastasid 2017/2018 õppeaastal Eestisse tulnud vahetusõpilased. Samuti kasutasime ka isiklikku kogemust vahetusõpilastega ning internetiallikaid, peamiselt YFU Eesti kodulehte.

Uurimistöö hõlmab kolme suuremat peatükki. Esimene osa koosneb teoreetilisest taustast. Teoreetilises osas räägime, mis on *Youth For Understanding* ja milline näeb välja vahetusaasta ülesehitus, mida peavad õpilased tegema selleks, et vahetusaastale saada ning millised on nende võimalused. Teine osa koosneb rahuloluküsitlusest, mille viisime läbi 2017/2018 õppeaastal Eestisse läbi YFU sissetulevate vahetusõpilaste seas. Kolmandas osas on selle küsitluse vastuste analüüs ning järeldused.

Küsitluse analüüsist tuleb välja, et peaaegu pooled vahetusõpilastest hindavad oma eesti keele oskust aasta lõpus keskmiseks. Üks õpilane lausa suurepäraseks. Neli õpilast tõdevad siiski, et nende keeleoskus on alla keskmise. See tähendab, et üldiselt saavad enamik õpilasi vähemalt keskmise eesti keele taseme.

Veidi alla poole õpilastest arvas, et Eesti koolisüsteem on hea ning seda pole tarvis muuta. Samas oli ka õpilasi, kes arvasid, et koolipäevad kestavad liiga kaua ning et 70-minutilised õppetunnid on vahetusõpilaste jaoks liiga pikad. Oli ka muid märkamisi, näiteks et õpetajad tunduvad väga õnnetud alati ja koolis on palju koolistressi.

Lisaks saab tõdeda, et kõige enam probleeme tekib vahetusõpilastel just keelebarjääri ja tugiisikute puudumise tõttu. Keelebarjäär raskendab tunnis õpilase ja õpetaja omavahelist suhtlust, sest nad ei mõista teineteist. Suurem osa õpilasi tunnistasid, et mõistavad vaid mõni kord, mida õpetaja neil teha palub. Samuti võib tunnistada, et enamik õpilasi saab oma õpetajatelt vaid minimaalselt abi. Ka se probleem taandub keelebarjääri taha.

Vahetusõpilaste murekohti saaks lahendada, kui määrata igapäevale koolis temavanune vabatahtlik tugiisik, kes saaks teda kõikide küsimuste ja probleemidega aidata. Lisaks vajavad õpetajad ja klassikaaslased rohkem juhtnööre ja koolitusi, kuidas nemad saavad olla abiks uutele õpilastele. Samuti võiksid õpetajad saada keeleõpet, et osata vahetusõpilastega suhelda, kui nemad seda veel väga hästi ei oska.

SUMMARY

Title: 2017/2018 incoming YFU exchange students exchange year assessment study

A research paper by: Elise-Helene Raadik and Alice Gorobets

The aim of this research paper is to study and analyze the structure of an exchange year and to carry out a survey among the 2017/2018 incoming exchange year exchange students and later analyze their answers.

This paper seeks answers to the following questions:

1. How well do the exchange students learn Estonian during the exchange year?
2. What do the exchange students think about Estonian schools?
3. What are the main problems that exchange students encounter during the exchange year?
4. How to create a more comfortable and secure learning environment for a student coming from a different culture so that they feel better in our society?

The study is based on an interview with the YFU Estonia development program manager Kreete Tammaru, a 2017/2018 incoming exchange year students assessment survey, our own experience and on some internet materials, mainly the YFU Estonia homepage.

The paper falls into three chapters. The first chapter focuses on theoretical background of the topic. In the first chapter we talk about the structure of an exchange year, what the student has to do to become an exchange student and what their choices are. Chapter two consists of the survey. Chapter 3 concentrates on the analysis of the survey.

The analysis of the survey shows that almost half of the exchange students evaluate their Estonian language proficiency at the end of the year to the average. One student says their Estonian is excellent. Four students, however, recognize that their language skills are below

average. This means that, in general, most students will receive at least an average level of Estonian during their exchange year.

A bit under half of the students thought that the school system in Estonia was good and that it was not necessary to change it. However, there were students who thought that school days were too long and that 70 minute long lessons were too long for exchange students. There were other notices, for example, that teachers seem to be very unhappy at all times, and there's too much stress at the school.

In addition, it can be said that the most problems for exchange students are due to the language barriers and support staff. Language barriers make it difficult for students and teachers to interact during the lesson because they do not understand each other. Most students acknowledged that they only sometimes understand what the teacher asks them to do. It can also be said that most students receive only minimal help from their teachers.

The exchange of students' concerns could be addressed by giving each exchange student a volunteer support person to help them with all the questions and problems. In addition, teachers and classmates need more guidance and training on how they can help new students. Teachers could also learn English to interact with exchange students.

LISAD

Lisa 1. Ankeetküsitlus

Dear exchange year students! We are Alice Gorobets and Elise-Helene Raadik from Tallinn nr 32. Secondary School (Tallinna 32. Keskkool) and we would be very thankful if you could answer our questions about your exchange year. We would like to use this information in our research paper that we are currently writing. The paper focuses on YFU, exchange year programs and your personal feedback on how you've been doing in school and how much progress you have made during this year. Your honest answers to our questionnaire will be very helpful to us. Thanks ahead!

Your personal information

This information will only be used for research purposes and we will not share it with any of your schools.

Your current school*

Your gender*

- Female
- Male
- Prefer not to say

- Muu: _____

1. How easy was making friends for you?*

	1	2	3	4	5	
very easy (you found friends very quickly)	☐	☐	☐	☐	☐	very hard (it took a very long time to find someone to connect with)

2. How much help did you get from your teachers?*

	1	2	3	4	5	
no help at all	☐	☐	☐	☐	☐	all the teachers always helpful

3. Could you give an example of how the teachers were helpful?

---

4. Were there any problems or unpleasant situations with any of the teachers in your school?*

---

5. Are there any problems in your current school system? If you could change anything about your school system, what would it be?*

---

6. Do you have someone to turn to when you need help with school work?*

- friend from school
- classmates
- friend from outside of school
- host family
- teachers
- I have no one to turn to
- I don't need help with my school work
- Muu: _____

7. How well do you know Estonian now?*

	1	2	3	4	5	
I don't understand and/or speak Estonian at all	☐	☐	☐	☐	☐	I fully understand the language and can speak and write well

8. Do you always understand what you have to do in class?

- Yes
- No

- Sometimes no
- Muu: _____

9. If you answered no/sometimes no to the previous question. What are the reasons why you don't understand what you have to do?

---

10. How helpful are your classmates?*

---

11. Has there been a change in their behaviour/friendliness towards you, during the year?*

---

12. Did the teachers make any special exceptions that would simplify your studies?*

---

13. Do the teachers expect you to be able to listen read, write and/or answer in Estonian?*

- Yes
- No
- Depends on the teacher/subject
- Muu: _____

14. What are the differences between the school systems in Estonia and in your home country?

Thank you!

Lisa 2. Intervjuu helisalvestis

https://www.youtube.com/watch?v=LZFYwt_2gk